

**ПРИЧИНИ СКАСУВАННЯ СУДОВИХ РІШЕНЬ
ПОСТАНОВЛЕНИХ СУДЬЯМИ МІСЦЕВИХ СУДІВ ІВАНО-
ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ У ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ
(за судовими рішеннями Івано-Франківського апеляційного
суду, які постановлені у лютому 2023 року)**

За період з 01 лютого по 28 лютого 2023 року судьями судової палати з розгляду цивільних справ переглянуто 138 судових рішень місцевих судів, з них задоволено апеляційну скаргу повністю або частково у 49 справах.

По суті апеляційних вимог переглянуто 110 цивільних справ. Результати перегляду наведено у таблиці.

За апеляційними скаргами	залишено без змін	рішень	54
		ухвал	7
	скасовано	рішень	28
		ухвал	11
	змінено	рішень	10
		ухвал	

Статистична довідка за результатами перегляду судових рішень судів першої інстанції (за судами)

Найменування суду	Перегляд рішень у цивільних справах			
	Розглянуто	у тому числі		
		залишено без змін	скасовано	змінено
Богородчанський районний суд	0	0	0	0
Болехівський міський суд	1	1	0	0
Верховинський районний суд	3	2	1	0
Галицький районний суд	4	3	1	0
Городенківський районний суд	1	0	1	0
Долинський районний суд	1	1	0	0
Івано-Франківський міський суд	38	21	11	6
Калуський міськрайонний суд	8	6	2	0
Коломийський міськрайонний суд	8	4	4	0
Косівський районний суд	4	2	2	0
Надвірнянський районний суд	3	2	1	0
Рогатинський районний суд	5	4	1	0
Рожнятівський районний суд	3	1	0	2
Снятинський районний суд	3	0	2	1
Тисменицький районний суд	5	2	2	1
Тлумацький районний суд	1	1	0	0
Яремчанський міський суд	4	4	0	0
УСЬОГО	92	54	28	10

Найменування суду	Перегляд ухвал у цивільних справах			
	Розглянуто	у тому числі		
		залишено без змін	скасовано	змінено
Богородчанський районний суд	2	0	2	0
Болехівський міський суд	0	0	0	0
Верховинський районний суд	0	0	0	0
Галицький районний суд	2	1	1	0
Городенківський районний суд	1	1	0	0
Долинський районний суд	0	0	0	0
Івано-Франківський міський суд	9	2	7	0
Калуський міськрайонний суд	2	2	0	0
Коломийський міськрайонний суд	1	0	1	0
Косівський районний суд	0	0	0	0
Надвірнянський районний суд	1	1	0	0
Рогатинський районний суд	0	0	0	0
Рожнятівський районний суд	0	0	0	0
Снятинський районний суд	0	0	0	0
Тисменицький районний суд	0	0	0	0
Тлумацький районний суд	0	0	0	0
Яремчанський міський суд	0	0	0	0
УСЬОГО	18	7	11	0

Скасовані рішення судів першої інстанції за категоріями:

Рішення суду першої інстанції	Усього скасовано	З них				Усього змінено
		із ухваленням нового рішення по суті позовних вимог	Закрито провадження у справі	Залишено позовну заяву без розгляду	Судове рішення визнане нечинним, із закриттям провадження у справі	
УСЬОГО СПРАВ УСІХ КАТЕГОРІЙ	29	25	3	1	0	7
Справи у спорах щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно	6	6	0	0	0	0
Справи у спорах, що виникають із правочинів	7	5	2	0	0	3
Справи у спорах, що	1	1	0	0	0	0

виникають із відносин спадкування						
Справи у спорах про недоговірні зобов'язання	4	4	0	0	0	1
Справи у спорах, що виникають із сімейних відносин	3	3	0	0	0	1
Справи у спорах, що виникають із трудових правовідносин	2	2	0	0	0	0
Справи про звільнення майна з-під арешту	1	1	0	0	0	0
Справи у спорах, що виникають із земельних відносин	1	1	0	0	0	2
Справи у спорах, що виникають із житлових відносин	2	1	1	0	0	0
Справи про встановлення фактів, що мають юридичне значення	1	0	0	1	0	0
Справи у спорах про захист немайнових прав	1	1	0	0	0	0

Скасовані ухвали судів першої інстанції за категоріями:

Ухвали суду першої інстанції	Кількість скасованих ухвал		
	Усього	у тому числі	
		направити справу для продовження розгляду до суду першої інстанції	із ухваленням нового рішення по суті позовних вимог
УСЬОГО	15	8	7
Про повернення заяви позивачеві (заявникові)	2	2	0
Про залишення позову без розгляду	1	1	0
Про повернення заяви про перегляд заочного рішення	1	1	
Інші	11	4	7

Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Галицький районний суд
Категорія справи	Справи у спорах щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 341/1798/21 https://reestr.court.gov.ua/Review/109228544</p> <p>Задовольняючи позов, суд першої інстанції виходив з того, що у випадку придбання нерухомого майна документом, що підтверджує виникнення права власності на придбане майно є свідоцтво про придбання нерухомого майна з прилюдних торгів, яке видається нотаріусом на підставі акта про проведені електронні торги. Зазначений акт підтверджує виникнення права власності у особи, що придбала нерухоме майно. Врахувавши, що спірне майно не вийшло з власності В., з огляду на відсутність реєстрації права власності на підставі договорів дарування за А., видачу переможцю прилюдних торгів акту про придбання майна з прилюдних торгів, що є посвідченням факту належності йому на праві власності майна, придбаного з прилюдних торгів, та зважаючи на відмову нотаріуса у видачі свідоцтва про придбання нерухомого майна з прилюдних торгів, а також неможливість реалізувати свої права на придбане майно через нотаріуса чи іншого суб'єкта, дійшов висновку про наявність підстав для задоволення позовних вимог про визнання за Г. права власності на придбане майно.</p> <p>З такими висновками суду першої інстанції не погоджується апеляційний суд, виходячи з таких підстав.</p> <p>За загальним правилом, якщо право власності на спірне нерухоме майно зареєстроване за іншою особою, то належному способу захисту права відповідає вимога про витребування від (стягнення з) цієї особи нерухомого майна. Задоволення виндикаційного позову, тобто рішення суду про витребування нерухомого майна із чужого незаконного володіння, є підставою для внесення відповідного запису до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно; такий запис вноситься виключно у разі, якщо право власності на нерухоме майно зареєстроване саме за відповідачем, а не за іншою особою.</p> <p>А. на підставі нотаріально посвідчених договорів дарування від 14.01.2011 року набула у власність земельну ділянку, зареєстровану за дарувальником на підставі Державного акта про право власності на земельну ділянку та садовий будинок, масив.</p> <p>Відповідно частини третьої статті 3 Закону України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» речові права на нерухоме майно та їх обтяження, що виникли до 01 січня 2013 року, визнаються дійсними за наявності однієї з таких умов:</p>

реєстрація таких прав була проведена відповідно до законодавства, що діяло на момент їх виникнення, та на момент виникнення таких прав діяло законодавство, що не передбачало їх обов'язкової реєстрації.

Тож речові права, зареєстровані до 01 січня 2013 року, залишаються дійсними і не потребують повторної реєстрації у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно, що узгоджується з висновками Верховного Суду, викладеними у постановках від 07 липня 2021 року, та від 04 листопада 2021 року у справі № 927/934/20.

Отже, особа, яка до 01 січня 2013 року придбала нерухоме майно за договором купівлі-продажу, державну реєстрацію якого було належним чином здійснено, стала власником такого нерухомого майна з моменту державної реєстрації відповідного договору купівлі-продажу незалежно від того, чи здійснила ця особа в подальшому державну реєстрацію свого права власності.

З огляду на викладене, відсутність реєстрації права власності спірних об'єктів нерухомого майна на підставі договорів дарування не впливає на виникнення у А. права власності, оскільки майно належить останній на підставі договорів дарування, волевиявлення сторін на укладення договорів посвідчено нотаріально, правочини зареєстровані в реєстрі, ніким не оспорується та не визнані недійсними.

У цьому спорі слід виходити із того, що спірне нерухоме майно, яке реалізовано на прилюдних торгах, на момент проведення таких торгів не належало боржнику В., а перебуває у власності А., тому у позивача не виникло право на це майно.

Позивач позбавлений можливості реалізувати свої права, як набувач майна, хоч виконав свій обов'язок щодо оплати за майно, отримав акти про проведені електронні торги та звернувся до нотаріуса за отриманням свідоцтва про придбання нерухомого майна з прилюдних торгів та реєстрацію права власності.

Позивач може захистити своє порушене право лише у спосіб повернення коштів, сплачених за майно.

Наведені обставини залишені судом поза увагою, тому, на підставі встановлених обставин, апеляційний суд приходить до висновку про відсутність правових підстав для задоволення позовних вимог.

Оскільки суд першої інстанції неправильно застосував норми матеріального права при вирішенні спору, тому рішення суду першої інстанції підлягає скасуванню з ухваленням нового про відмову в задоволенні позовних вимог.

Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Коломийський міськрайонний суд
Категорія справи	Справи у спорах щодо права власності чи іншого речового права на нерухоме майно
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 346/5079/21 https://reestr.court.gov.ua/Review/108946298</p> <p>Розглянувши справу за відсутності сторін, суд першої інстанції задовольнив позов, врахувавши при цьому, що земельна ділянка, призначена для обслуговування спірного будинку зареєстрована за позивачем. Крім того, суд взяв до уваги виписку з погосподарської книги на 2016-2020 року, відповідно до якої домогосподарство, що знаходиться в користуванні М., було зведено у 1982 році, і відповідач зазначений головою домогосподарства. Суд зробив висновок, що виконаний запис не може відповідати дійсності та вказує на його формальне вчинення, оскільки на той час голові двору було п'ятнадцять років. А отже, вважав неправомірними всі інші документи сільської ради, які надалі пов'язувалися з названим записом у погосподарській книзі.</p> <p>Такий висновок суд апеляційної інстанції вважає необґрунтованим та таким, що стосується прав, свобод, інтересів та (або) обов'язків осіб, що не були залучені до участі в справі.</p> <p>Апелянт станом на час подання позову Ф. була власником ½ частини спірного будинковолюдиння.</p> <p>Можливість виникнення права власності за рішенням суду ЦК України передбачено лише у статтях 335 та 376 ЦК України. У всіх інших випадках право власності набувається з інших не заборонених законом підстав, зокрема із правочинів (частина перша статті 328 ЦК України). Стаття 392 ЦК України, у якій йдеться про визнання права власності, не породжує, а підтверджує наявне у позивача право власності, набуте раніше на законних підставах, якщо це право не визнається іншою собою, а також у разі втрати позивачем документа, який посвідчує його право власності.</p> <p>Проте, вирішуючи даний спір, місцевий суд залишив поза увагою вказані обставини та вимоги закону, не визначився в повній мірі з характером спірних правовідносин та складом їх учасників.</p> <p>Суд першої інстанції не звернув уваги на те, що до участі у справі не залучено належного відповідача (співвідповідача), на чії права та обов'язки впливає вирішення спору, а висновок про доведеність чи недоведеність позову можливий за участі у справі належних сторін.</p> <p>Визначення відповідачів, предмета та підстав спору є правом позивача. Натомість, встановлення належності відповідачів й обґрунтованості позову - обов'язком суду, який виконується під час розгляду справи.</p>

	<p>Пред`явлення позову до неналежного відповідача є самостійною підставою для відмови в задоволенні позову.</p> <p>Спірні правовідносини безпосередньо стосуються прав та обов`язків Н., яка до участі в справі в якості відповідача залучена не була, клопотань про її залучення до участі в справі позивач не заявляв.</p> <p>Не вживши заходів щодо залучення до участі у справі Н., розглянувши спір по суті та ухваливши рішення, що стосується прав та інтересів останньої, суд порушив норми процесуального права щодо дотримання завдань цивільного судочинства, сприяння всебічному і повному з`ясуванню обставин справи, що в свою чергу призвело до порушення принципу рівності сторін.</p> <p>Суд апеляційної інстанції позбавлений можливості вирішення питання про залучення до участі у справі осіб, права, свободи, інтереси та (або) обов`язки, яких зачіпаються.</p> <p>Тому рішення та додаткове рішення суду підлягає скасуванню із ухваленням нового про відмову в задоволенні позову в зв`язку з неналежністю складу сторін, що не позбавляє права Ф. повторно звернутися до суду з аналогічним позовом.</p> <p>При цьому колегія суддів не дає оцінки обґрунтованості позовних вимог, в тому числі дотримання строків позовної давності, оскільки це повинно бути зроблено під час розгляду справи по суті за участі належних сторін.</p>
Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Верховинський районний суд
Категорія справи	Справи у спорах, що виникають з правочинів
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 938/656/21 https://reyestr.court.gov.ua/Review/109349855</p> <p>Задовольняючи частково позовні вимоги, суд першої інстанції виходив з того, що звернувшись із позовом до позичальника про звернення стягнення на предмет іпотеки кредитор на власний розсуд змінив умови основного зобов`язання щодо строку дії договору, періодичності платежів, порядку сплати процентів за користування кредитом. А тому кредитор втратив право нараховувати передбачені договором проценти за користування кредитом, а також обумовлену в договорі неустойку після реалізації свого права на дострокове стягнення заборгованості та ухвалення Верховинським районним судом рішення від 09 жовтня 2012 року у справі № 0903/874/2012. Оскільки рішення Верховинського районного суду від 09 жовтня 2012 року про звернення стягнення на предмет іпотеки не виконано, суд вважав, що з відповідачки необхідно стягнути тільки заборгованість у розмірі 239 836 грн. 41 коп., на яку звернуто стягнення на предмет іпотеки. При цьому суд врахував, що позивач у цій справі не звертався з вимогою про стягнення з Л.</p>

грошової суми відповідно до статті 625 ЦК України.

Проте повністю із такими висновками суду погодитися не можна. Суд першої інстанції правильно виходив з того, що звернувшись із позовом до позичальника про звернення стягнення на предмет іпотеки кредитор на власний розсуд змінив умови основного зобов'язання щодо строку дії договору, періодичності платежів, порядку сплати процентів за користування кредитом.

Проте не звернув уваги на те, що Л. підписавши 18 серпня 2011 року та 01 серпня 2014 року додаткові угоди до кредитного договору від 10 липня 2014 року фактично відновила строк дії кредитного договору до 10 липня 2028 року.

Уклавши таку додаткову угоду, відповідачка добровільно визнала, що строк дії кредитного договору не змінився, кінцевою датою повернення кредиту є 10 липня 2028 року, який вона зобов'язалася повертати відповідно до графіку, викладеному у додатку 1 до додаткової угоди.

Разом з тим, в судовому засіданні апеляційного суду встановлено і представник позивача проти цього не заперечувала, що 31 січня 2018 року приватним нотаріусом Дніпропетровського міського нотаріального вчинено виконавчий напис, яким вирішено стягнути з Л. заборгованість за кредитним договором № від 10 липня 2008 року в розмірі 688 134 грн 09 коп з яких: 239 218 грн 36 коп заборгованість за тілом кредиту; 156 217 грн 38 коп проценти; 257 311 грн 01 коп пеня; 32 387 грн 34 коп штраф та 3 000 грн. витрати за вчинення виконавчого напису.

Представники сторін в судовому засіданні апеляційного суду також не заперечували, що рішення Верховинського районного суду від 09 жовтня 2012 року у справі № 0903/874/2012 яким в рахунок погашення заборгованості за кредитним договором № від 10 липня 2008 року на загальну суму 239 836 грн 41 коп звернуто стягнення на земельну ділянку до теперішнього часу не виконано.

Наявність невиконаного судового рішення про звернення стягнення на предмет іпотеки не позбавляє кредитора права задовольнити свої вимоги за основним зобов'язанням шляхом стягнення з боржника заборгованості за кредитним договором, оскільки застосування кредитором іншого законного засобу для захисту свого порушеного та не поновленого боржником належним чином права не є подвійним стягненням заборгованості.

Таким чином, звернувшись до нотаріуса з вимогою про дострокове стягнення кредиту, позивач знову змінив умови основного зобов'язання щодо строку дії договору, періодичності платежів, порядку сплати процентів за користування кредитом. І оскільки зазначений виконавчий напис рішенням Верховинського районного суду від 29 вересня 2020 року визнано таким, що не підлягає виконанню, з відповідачки на користь позивача необхідно

	<p>стягнути заборгованість станом на 31 січня 2018 року, яка згідно розрахунку заборгованості складається із заборгованості за тілом кредиту в сумі 239 218 грн 36 коп (229 421 грн 68 коп + 9 796 грн 68 коп), заборгованості за відсотками за користування кредитом в сумі 182 619 грн 75 коп та пені за несвоєчасність виконання зобов'язань за договором в сумі 295 139 грн 86 коп.</p> <p>Відповідно до частини третьої статті 551 ЦК України розмір неустойки може бути зменшений за рішенням суду, якщо він значно перевищує розмір збитків, та за наявності інших обставин, які мають істотне значення.</p> <p>Отже, ч. 3 ст. 551 ЦК України, з врахуванням положень ст. 3 ЦК України щодо загальних засад цивільного законодавства та ч. 5 ст. 12 ЦПК України щодо обов'язку суду сприяти сторонам у здійсненні їхніх прав, дає право суду зменшити розмір неустойки за умови, що її розмір значно перевищує розмір збитків.</p> <p>Таким чином, оскільки встановлено, що розмір пені значно перевищує розмір основного зобов'язання за тілом кредиту, апеляційний суд вважає за можливе зменшити її розмір до розміру боргового зобов'язання, тобто до 239 218 грн 36 коп.</p>
Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Калуський міськрайонний суд
Категорія справи	Справи у справах про недоговірні зобов'язання
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 345/3888/21 https://reyestr.court.gov.ua/Review/109163494</p> <p>Задовольняючи частково позов Д., суд першої інстанції виходив з того, що вина відповідача С. у скоєнні ДТП встановлена постановою Калуського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 17.06.2021 року, яка набула законної сили. Вартість майнового збитку, завданого позивачу пошкодженням автомобіля внаслідок дорожньо-транспортної пригоди, яка сталася з вини відповідача, перевищує стягнутий на користь позивача розмір страхового відшкодування, тому суд приходив висновку, що з відповідача, як винної особи, на користь позивача підлягає стягненню різниці між фактичним розміром завданих збитків та стягнутим страховим відшкодуванням. Таким чином, з відповідача на користь позивача підлягає стягнення 98 990,00грн. (221113,16 - 122123,16 грн) майнової шкоди. Тому, виходячи з принципу розумності і справедливості дійшов висновку, що в цій частині позов необхідно задовольнити частково та стягнув з відповідача на користь позивача 5 000,00 грн моральної шкоди.</p> <p>Ухвалене судом першої інстанції рішення не повністю відповідає вимогам закону та матеріалам справи.</p> <p>Цивільно-правова відповідальність відповідача С. застрахована АТ «Просто-Страховання» з лімітом відповідальності за шкоду заподіяну майну 130 000 грн,</p>

розмір франшизи нуль гривень, з який було сплачено на користь Д. суму страхового відшкодування у розмірі 122 123,16 грн, що підтверджується копією квитанції про отримання страхового відшкодування.

У разі якщо деліктні відносини поєднані з відносинами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, боржником у деліктному зобов'язанні в межах суми страхового відшкодування є страховик завдавача шкоди. Такий страховик, хоч і не завдав шкоди, але є зобов'язаним суб'єктом перед потерпілим, якому він виплачує страхове відшкодування замість завдавача шкоди у порядку, передбаченому Законом № 1961-IV. Після такої виплати деліктне зобов'язання припиняється його належним виконанням страховиком завдавача шкоди замість останнього.

Відшкодування шкоди особою, відповідальність якої застрахована за договором обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, можливе за умови, що згідно із цим договором або Законом № 1961-IV у страховика не виникло обов'язку з виплати страхового відшкодування (зокрема у випадках, передбачених статтею 37), чи розмір завданої шкоди перевищує ліміт відповідальності страховика. У такому випадку обсяг відповідальності страхувальника обмежений різницею між фактичним розміром завданої шкоди і сумою страхового відшкодування.

Покладання обов'язку з відшкодування шкоди в межах страхового відшкодування на страхувальника, який уклав відповідний договір страхування і сплачує страхові платежі, суперечить меті інституту страхування цивільно-правової відповідальності (стаття 3 Закону № 1961-IV).

Деліктна відповідальність за загальним правилом настає лише за наявності вини завдавача шкоди.

Посилаючись в позовній заяві на те, що шкоду завдано відповідачами, позивач обґрунтовано вказує на те, що відсутність вини у завданні шкоди мають довести саме відповідачі. Особливістю деліктної відповідальності за завдану шкоду є презумпція вини.

Ухвалюючи рішення про стягнення із С. на користь Д. 98 990 грн майнової шкоди, суд першої інстанції не врахував, що цивільно-правова відповідальність відповідача застрахована АТ «Просто-Страхування» з лімітом відповідальності за шкоду заподіяну майну 130 000 грн, з яких позивачу виплачено тільки 122 123,16 грн страхового відшкодування. Крім цього, судом не враховано, що відповідно до звіту №303/06/21 від 03.06.2021 року про оцінку вартості матеріального збитку, завданого власнику транспортного засобу, складеного на замовлення АТ «Просто-страхування» було встановлено, що вартість відновлюваного ремонту пошкодженого автомобіля «Форд Мондео», внаслідок ДТП 19.05.2021

	<p>року, становить 293 680,41 грн, а ринкова вартість цього автомобіля до пошкодження становить 221 113,16 грн. Отже, залишкова вартість пошкодженого автомобіля, який залишився у позивача становить 72 567 грн (293 680,41 - 221 113,16).</p> <p>Відтак, пункту 22.1 статті 22 Закону № 1961-IV та ст. 1194 ЦК України з відповідача необхідно стягнути на користь позивача різницю між фактичним розміром шкоди і страховою виплатою (страховим відшкодуванням) у розмірі 18 546 грн (221 113 грн ринкова вартість КТЗ до пошкодження – 72567 залишкова вартість пошкодженого автомобіля = 148 546 заподіяні збитки – 130 000 грн ліміт відповідальності за шкоду заподіяну майну = 18 546 грн).</p> <p>Колегія суддів вважає, що рішення суду першої інстанції в частині стягнення із С. на користь Д. 98 990 грн майнової шкоди постановлено з неповним з'ясуванням обставин, які мають значення для справи, а також з допущенням порушення норм матеріального та процесуального права, тому підлягає скасуванню у цій частині з ухваленням нового рішення про стягнення на користь Д. 18 546 грн (вісімнадцять тисяч п'ятсот сорок шість гривень) матеріальної шкоди.</p>
Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Івано-Франківський міський суд
Категорія справи	Справи у спорах, що виникають із сімейних відносин
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 344/16033/21 https://reestr.court.gov.ua/Review/109197377</p> <p>Вирішуючи спір, суд першої інстанції дійшов помилкового висновку про визначення місця проживання малолітнього Р. з матір'ю з огляду на таке.</p> <p>Установлено, що і батьком, і матір'ю створено належні умови для виховання та розвитку дитини.</p> <p>При з'ясуванні думки дитини в суді, малолітній Р. виявив бажання проживати саме з батьком, так як більше прихильний до нього, що відповідає ст.161 СК України.</p> <p>Крім цього, не враховано судом першої інстанції, що згідно інформації психологічного обстеження учня Р., на даний час у дитини в класі стійке положення, бажання досягнути успіху, докладаючи мінімум зусиль, а в майбутньому - зорієнтований на товариськість, надавати дружню підтримку, готовий допомагати одноліткам, чого і очікує від інших по відношенню до себе. У міжособистісних взаємовідносинах в сім'ї для хлопчика найбільш емоційно близькою, значущою та авторитетною людиною є батько. У розмові з дитиною про маму виявляв байдужість.</p> <p>Беручи до уваги встановлені обставини справи, враховуючи, що батьки не змогли самостійно вирішити</p>

спір щодо визначення місця проживання дитини, суд першої інстанції дійшов помилкового висновку про те, що на даному етапі життя Р. визначення його місця проживання із батьком не буде відповідати найкращим інтересам дитини.

На час ухвалення оскаржуваних рішень апеляційним судом не встановлено обставин, які б давали підстави для висновку, що визначення місця проживання дитини з матір'ю буде мати більш позитивний вплив на дитину, ніж залишення його проживати разом з батьком, у звичному для нього середовищі.

Л. не надала суду переконливих доказів на підтвердження того, що проживання дитини з батьком буде суперечити найкращому забезпеченню інтересів дитини.

Суд відхиляє доводи позивачки, що відповідач чинить їй перешкоди у спілкуванні з сином, оскільки вони ґрунтуються на припущеннях і не підтверджені переконливими доказами.

Разом з цим, згода дитини на проживання з одним з батьків не повинна бути абсолютною для суду, якщо така згода не відповідає та не захищає права та інтереси дитини, передбачені Конвенцією.

Отже, вирішуючи спір, суд має віддати перевагу тому з батьків, який може забезпечити більш сприятливі умови виховання дитини. Важливим критерієм є моральні якості матері та батька як вихователів. Моральними якостями, які можуть негативно вплинути на виховання дитини, є, зокрема, зловживання спиртними напоями, невиконання батьківських обов'язків, притягнення до судової чи адміністративної відповідальності, які не виявлені у батька.

Колегія суддів вважає, що ухвалюючи оскаржуване судове рішення, суд першої інстанції, надавши оцінку установленим обставинам справи не врахував інтереси дитини, так як Р. вже досить тривалий час проживав разом із батьком, не взяв до уваги висновок від 19.05.2022 року Виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради, на яку покладені повноваження органу опіки та піклування, прихильність сина до батька, психологічну характеристику психо-емоційного стану дитини та сімейних відносин від 24.11.2021 року, дійшов помилкового висновку про задоволення позову Л. та визначення місця проживання малолітнього сина з матір'ю та відмовивши у задоволенні позову А..

Рішення суду першої інстанції підлягає скасуванню з ухваленням нового про задоволення позову А. до Л., третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору: Служба у справах дітей Виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради, орган опіки та піклування Виконавчого комітету Івано-Франківської міської ради про визначення місця проживання дитини. Визначити місце проживання малолітньої дитини Р.,

	<p>разом з батьком.</p> <p>Разом з тим, у задоволенні позову Л. необхідно відмовити.</p>
Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Івано-Франківський міський суд
Категорія справи	Справи у спорах, що виникають із трудових відносин
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 344/16823/21 https://reestr.court.gov.ua/Review/109359750</p> <p>Відмовляючи у задоволенні позову, суд першої інстанції виходив з положень ст. ст. 40, 42, 49-2 КЗпП України, встановивши, що відповідачем, як роботодавцем, виконано обов'язки, покладені ст. 49-2 КЗпП України, повідомивши позивачку про наступне вивільнення за два місяці, запропонувавши їй всі наявні на підприємстві посади за весь період до дня звільнення, на переведення на які вона згоди не надала, дійшов висновку про наявність правових підстав для відмови в задоволенні позовних вимог.</p> <p>З такими висновками апеляційний суд не погоджується з огляду на таке.</p> <p>Однією з найважливіших гарантій для працівників при скороченні чисельності або штату є обов'язок власника підприємства чи уповноваженого ним органу попередити працівника про можливе наступне вивільнення та обов'язок працевлаштувати працівника.</p> <p>Власник вважається таким, що належно виконав вимоги ч.2 ст.40, ч.3 ст.492 КЗпП України щодо працевлаштування працівника, якщо запропонував йому наявну на підприємстві роботу, тобто вакантну посаду чи роботу за відповідною професією чи спеціальністю, чи іншу вакантну роботу, яку працівник може виконувати з урахуванням його освіти, кваліфікації, досвіду тощо.</p> <p>В матеріалах справи відсутні докази про те, що позивач мала нижчу кваліфікацію і продуктивність праці порівняно з іншими працівниками.</p> <p>Із матеріалів справи встановлено, що відповідачем зроблено порівняльну таблицю продуктивності праці працівників тієї ж посади та кваліфікації.</p> <p>Визначальним критерієм для визначення наявності переважного права для залишення на роботі при скороченні чисельності штату працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці є саме рівень кваліфікації працівника та продуктивність праці.</p> <p>Матеріали справи містять докази, що роботодавцем залишено на роботі працівників з нижчою кваліфікацією (1 кваліфікаційною категорією) у порівнянні з кваліфікацією Г. (вища кваліфікаційна категорія).</p> <p>Крім того, матеріали справи не містять доказів про те, що Г. (936 пацієнтів /4 місяці роботи =234 пацієнти на</p>

місяць) мала нижчу продуктивність праці чи рівень кваліфікації порівняно з іншими працівниками. Більше того, наявними в матеріалах справи доказами (аналіз продуктивності праці) доведено, що позивач мала вищу продуктивність праці порівняно, наприклад, з Т. (558 пацієнтів /2,5 місяців роботи = 223,2 пацієнтів на місяць), тому переважне право позивачки на залишення на роботі було порушено.

Крім того, позивач мала більший безперервний стаж у цьому лікарняному закладі, у порівнянні з іншими працівниками.

Виходячи з викладеного, висновок роботодавця про те, що позивачка не мала переважного права на залишення на роботі у порівнянні з іншими працівниками, неправильний.

З огляду на порушення процедури звільнення Г. (не враховане в повній мірі переважне право на залишення на роботі по кваліфікації, продуктивності праці), відповідно до ч.1 ст.235 КЗпП України, колегія суддів дійшла висновку, що наказ Комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медичної і консультативно-діагностичної допомоги» №410/ос від 24 вересня 2021 року (та наказ №413/ос від 24.09.2021 року «Про внесення змін до п.1 наказу від 24.09.2021 №410/ос) про звільнення Г. з роботи з посади лікаря-невропатолога СП «Міська поліклініка №3» 24 вересня 2021 року, у зв'язку із скороченням чисельності штату працівників за п. 1 ст. 40 КЗпП України, слід скасувати та поновити її на роботі на посаді лікаря-невропатолога Комунального некомерційного підприємства «Центр первинної медичної і консультативно-діагностичної допомоги» з 25 вересня 2021 року.

Встановивши те, що Г. звільнена з роботи незаконно та підлягає поновленню на роботі, на її користь повинен бути стягнений середній заробіток за час вимушеного прогулу за період з 25 вересня 2021 року (день звільнення 24.09.2021 року є останнім днем роботи) по день ухвалення рішення судом (08 лютого 2023 року) в розмірі 112 637,88 грн.

Оскільки справляння і сплата податків та обов'язкових платежів є відповідно обов'язком роботодавця та працівника, суд визначає зазначену суму без утримання податків та інших обов'язкових платежів.

Внаслідок незаконного звільнення порушені конституційні та трудові права позивача.

Визначаючи розмір відшкодування моральної (немайнової) шкоди, апеляційний суд врахувавши конкретні обставини справи, характер та обсяг страждань, яких зазнала позивач внаслідок порушення її законних трудових прав, характер немайнових втрат, зокрема, враховано тяжкість вимушених змін у її життєвих і виробничих стосунках, час та зусилля, необхідні для відновлення попереднього стану, з урахуванням

	розумності, виваженості та справедливої сатисфакції, апеляційний суд вважає справедливим визначити суму компенсації у розмірі 5000,00 грн.
Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Івано-Франківський міський суд
Категорія справи	Справи у спорах, що виникають із відносин спадкування
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 344/5947/18 https://reestr.court.gov.ua/Review/109380872</p> <p>Звертаючись до суду з позовом додержавного нотаріуса Першої Івано-Франківської державної нотаріальної контори позивач просив суд визнати незаконними дії державного нотаріуса щодо видачі 27.09.2017 року Б., В. свідоцтва про право на спадщину за законом на 1/8 частку квартири, визнати недійсним свідоцтва про право на спадщину та просив зобов'язати державного нотаріуса скасувати державну реєстрації права власності Б. та В. на частку спірної квартири.</p> <p>Ухвалою Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 04 березня 2020 року у справі залучено до участі у справі співвідповідачів Б. та В.</p> <p>Апеляційний суд зазначає, що законодавець передбачає можливість оскарження нотаріальних дій або відмови в їх вчиненні, нотаріальних актів до суду (стаття 50 Закону України «Про нотаріат»). У такому разі позовні вимоги можуть бути пред'явлені безпосередньо до нотаріуса.</p> <p>У постанові Великої Палати Верховного Суду від 07 липня 2020 року у справі № 438/610/14-ц зазначено, що закріплене у статті 50 Закону України «Про нотаріат» право на оскарження нотаріальної дії може бути реалізоване у тому випадку, якщо звернення з такою вимогою може привести до відновлення порушеного права або інтересу безвідносно до дослідження правомірності дій інших осіб.</p> <p>У порядку цивільного судочинства розглядаються вимоги про оскарження дій нотаріуса лише у разі відсутності спору про право між учасниками цивільних правовідносин.</p> <p>Апеляційний суд зазначає, що якщо право позивача оспорується іншими учасниками конкретних цивільних правовідносин, які вважають, що вчинення чи не вчинення певної нотаріальної дії вплине на їх права та обов'язки, такий спір підлягає вирішенню саме між особою, яка безпосередньо брала участь у нотаріальному процесі, та особою, яка оспорує права, що виникають на підставі вчиненої нотаріальної дії.</p> <p>Вирішуючи питання про склад осіб, які братимуть участь у справі, суд повинен враховувати характер спірних правовідносин, визначену ним норму матеріального права, яка підлягає застосуванню, та</p>

матеріально-правовий інтерес у вирішенні справи.

У разі пред'явлення позову не до всіх відповідачів суд не вправі за своєю ініціативою і без згоди позивача залучати інших осіб до участі у справі як відповідачів чи співвідповідачів. Суд зобов'язаний вирішити справу за тим позовом, що пред'явлений, і стосовно тих відповідачів, які зазначені у ньому. За клопотанням позивача у разі неможливості розгляду справи без участі відповідача чи співвідповідачів у зв'язку з характером спірних правовідносин суд залучає його чи їх до участі у справі, що визначено статтею 51 ЦПК України.

Неналежна сторона у цивільному процесі - це особа, стосовно якої суд встановив, що вона не є ймовірним суб'єктом тих прав, свобод, законних інтересів чи юридичних обов'язків, щодо яких суд повинен ухвалити рішення, і у зв'язку з цим проведено її заміну або ухвалено рішення про відмову в позові.

Враховуючи зміст, характер відносин між учасниками справи та встановлені судам обставини справи, апеляційний суд вважає, що спір щодо ½ частини квартири існує у позивача з В., та Б.. Суд першої інстанції вказаних обставин не врахував.

З урахування викладеного, суд першої інстанції дійшов помилкового висновку щодо задоволення вимог позивача до державного нотаріуса, оскільки нотаріус не є відповідачем у справах, в яких виникають спори між учасниками цивільних відносин, пов'язаних з певною нотаріальною дією.

В даному випадку рішення оскаржується державним нотаріусом Першої державної нотаріальної контори. Як зазначено вище, в даній справі державний нотаріус не є належним відповідачем по справі, рішення не оскаржується відповідачами Б. та В., тому рішення суду першої інстанції у цьому разі по суті спору не переглядається.

З урахуванням вищевикладеного, апеляційний суд вважає, що рішення Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 27 липня 2022 року в частині задоволення позовних вимог до Першої Івано-Франківської державної нотаріальної контори в особі державного нотаріуса про визнання незаконними дій державного нотаріуса, зобов'язання державного нотаріуса скасувати державну реєстрацію права власності, про визнання недійсними свідоцтв про право на спадщину за законом, стягнення з Першої Івано-Франківської державної нотаріальної контори судових витрат підлягає скасуванню, з ухваленням в цій частині нового судового рішення про відмову в задоволенні позовних вимог С. до Першої Івано-Франківської державної нотаріальної контори в особі державного нотаріуса про визнання незаконними дій державного нотаріуса щодо видачі свідоцтв про право на спадщину, зобов'язання державного нотаріуса скасувати державну реєстрацію права власності,

	про визнання недійсними свідоцтв про право на спадщину за законом.
Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Івано-Франківський міський суд
Категорія справи	Справи окремого провадження
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 344/9805/22 https://reestr.court.gov.ua/Review/109054894</p> <p>Встановлено, що старший солдат Б. потрапив у полон 10.06.2022 під час бойових дій в районі населеного пункту Луганської області, про що свідчить сповіщення Івано-Франківського територіального центру комплектування та соціальної підтримки від червня 2022.</p> <p>Згідно із відповіддю, наданою на запит суду, Івано-Франківського територіального центру комплектування та соціальної підтримки, 21.09.2022р. оригінал сповіщення з відповідної військової частини не надходив. Згідно з обліковими даними близькими родичами Б. є сестра Н., Батько помер 15.02.2021р., мати померла 29.12.2011р. Сповіднення про перебування Б. у полоні членам сім'ї (близьким родичам) військовополоненого не вручено у зв'язку з перебуванням сестри Н. за кордоном (сповіщено засобами телефонного зв'язку).</p> <p>Відповідно до картки реєстрації особи, місце проживання О. м. Івано-Франківськ, а Б. за цією ж адресою. Разом з тим, зазначено, що останній прибув з м. Червонограда Львівська область.</p> <p>Згідно відомості ПП «ГАЛ –КОМФОРТ» про забезпеченість житловою площею від 07.11.2017р., видана членові житлово-будівельного кооперативу О., до складу сім'ї входять О. (уповноважений власник), Б., наречений.</p> <p>Фактично з часу реєстрації у вказаній квартирі, Б. постановлено на військовий облік до Івано-Франківського комісаріату, про що свідчить військовий квиток від 12.10.2017.</p> <p>Заявниця з приводу вчинення дій щодо визволення з полону Б. здійснювала електронні звернення до Уповноваженого Верховної Ради України, Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими, Моніторингової місії ООН з прав людини, Міжнародного Комітету Червоного Хреста, за датою 24.06.2022. Однак такі залишені без відповіді.</p> <p>В судовому засіданні апеляційного суду встановлено, що особові справи на осіб рядового складу, у тому числі призваних на військову службу під час мобілізації, не заводяться. На осіб рядового складу заводяться виключно облікові картки.</p> <p>З облікової картки Б. в розділі сімейний стан і місце проживання сім'ї внесено запис «неодружений».</p> <p>Визначальною обставиною під час розгляду заяви про</p>

встановлення певних фактів у порядку окремого провадження є те, що встановлення такого факту не пов'язане з наступним вирішенням спору про право цивільне. Під спором про право необхідно розуміти певний стан суб'єктивного права; спором є суть суперечності, конфлікт, протиборство сторін, спір поділяється на матеріальний і процесуальний. Таким чином, виключається під час розгляду справ у порядку окремого провадження існування спору про право, який пов'язаний з порушенням, оспорюванням або невизнанням, а також недоведенням наявності суб'єктивного права за умов, що є певні особи, які перешкоджають у реалізації такого права.

Таким чином, юридичні факти можуть бути встановлені лише для захисту, виникнення, зміни або припинення особистих чи майнових прав самого заявника.

Згідно з частиною четвертою статті 315 ЦПК України суддя відмовляє у відкритті провадження у справі, якщо з заяви про встановлення факту, що має юридичне значення, вбачається спір про право, а якщо спір про право буде виявлений під час розгляду справи, - залишає заяву без розгляду

Івано-Франківський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки вказує, що заявницею не надано посилань на нормативно-правові акти, які б передбачали можливість включення до таких списків саме за зверненням безпосередньо родичів полонених, а списками, які формуються за поданням відповідних військових частин та спеціально уповноважених органів. Згідно з інформацією, опублікованою в ЗМІ 04 лютого 2023 року було звільнено 116 українських військовослужбовців та співробітників силових органів, серед яких числиться і Б.

Крім того, після прийняття судом рішення про встановлення факту проживання О. та Б. однією сім'єю як подружжя заявник може звернутися до ІФ МТЦК та СП щодо одержання виплати – грошового забезпечення військовослужбовця у розмірі 100 000 грн щомісячно за весь період перебування у полоні.

Таким чином, при розгляді справи встановлено наявність спору про право, який повинен вирішуватись в порядку позовного провадження з використанням відповідних процесуальних інститутів позовного провадження, що зумовлює залишення заяви без розгляду.

Таким чином рішення суду першої інстанції ухвалено без додержання норм процесуального права.

Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Богородчанський районний суд
Категорія справи	Ухвала про повернення позовної заяви позивачеві
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 338/1297/22 https://reestr.court.gov.ua/Review/109197381</p> <p>Керуючись статтею 136 ЦПК України та статтею 8 Закону України «Про судовий збір», апеляційний суд прийшов до висновку про те, що для вирішення питання про відстрочення, розстрочення сплати судового збору, зменшення його розміру або звільнення від його сплати на підставі пункту 1 частини першої статті 8 Закону України «Про судовий збір», заявник повинен надати докази, які б підтверджували розмір річного доходу позивача - фізичної особи за попередній календарний рік.</p> <p>З матеріалів справи вбачається, що на підтвердження підстав для звільнення від сплати судового збору позивачем до суду першої інстанції подано відомості з Державного реєстру фізичних осіб-платників податків про джерела/суми виплачених доходів та утриманих податків станом на 27.12.2022, відповідно до яких інформація про доходи Х. за період з 1 кварталу 2021 року по 4 квартал 2021 року відсутня</p> <p>За таких обставин апеляційний суд вважає, що позивачем підтверджено наявність підстав, передбачених у пункті 1 частини першої статті 8 Закону України «Про судовий збір» для звільнення від сплати судового збору відповідно до ч.2 ст. 8 цього ж Закону.</p> <p>Аналогічна практика застосована Верховним Судом у складі Касаційного цивільного суду у справах № 405/3360/17 (ухвала від 08.11.2022); № 338/158/19 (ухвала від 28.03.2022).</p> <p>Зазначені обставини нічим не спростовані, а доводи щодо матеріального становища позивача, наведені у відзиві на апеляційну скаргу, апеляційний суд не приймає, оскільки вони ґрунтуються на припущеннях і не підтверджені належними доказами.</p> <p>Згідно з п. 6 ч. 1 ст. 374 ЦПК України суд апеляційної інстанції за результатами розгляду апеляційної скарги має право скасувати ухвалу, що перешкоджає подальшому провадженню у справі, і направити справу для продовження розгляду до суду першої інстанції.</p>

Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Богородчанський районний суд
Категорія справи	Ухвала про відмову у відкритті провадження у справі
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа 338/1371/22 https://reestr.court.gov.ua/Review/109349865</p> <p>Відмовляючи у відкритті провадження суд першої інстанції виходив з того, скарга не підлягає розгляду у порядку цивільного судочинства, оскільки предметом оскарження є бездіяльність приватного виконавця у виконавчому провадженні, відкритому з примусового виконання виконавчого напису приватного нотаріуса.</p> <p>З такими висновками повністю погодитись не можна з огляду на таке.</p> <p>Відповідно до статті 447 ЦПК України сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до цього Кодексу, порушено їхні права чи свободи.</p> <p>Згідно із частиною 2 статті 74 Закону України «Про виконавче провадження» рішення, дії чи бездіяльність виконавця та посадових осіб органів державної виконавчої служби щодо виконання рішень інших органів (посадових осіб), у тому числі постанов державного виконавця про стягнення виконавчого збору, постанов приватного виконавця про стягнення основної винагороди, витрат виконавчого провадження та штрафів, можуть бути оскаржені сторонами, іншими учасниками та особами до відповідного адміністративного суду в порядку, передбаченому законом.</p> <p>На рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи державної виконавчої служби стороною виконавчого провадження може бути подана скарга, яка підлягає розгляду в порядку, передбаченому розділом VII ЦПК України (судовий контроль за виконанням судових рішень).</p> <p>Відповідно до пункту 1 частини першої статті 19 КАС України юрисдикція адміністративних судів поширюється на справи у публічно-правових спорах, зокрема спорах фізичних чи юридичних осіб із суб'єктом владних повноважень щодо оскарження його рішень (нормативно-правових актів чи індивідуальних актів), дій чи бездіяльності, крім випадків, коли для розгляду таких спорів законом встановлено інший порядок судового провадження.</p> <p>Згідно з статтею 287 КАС України учасники виконавчого провадження (крім державного виконавця,</p>

приватного виконавця) та особи, які залучаються до проведення виконавчих дій, мають право звернутися до адміністративного суду із позовною заявою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця порушено їхні права, свободи чи інтереси, а також якщо законом не встановлено інший порядок судового оскарження рішень, дій чи бездіяльності таких осіб.

Отже, за правилами адміністративного судочинства мають оскаржуватися рішення, дії або бездіяльність державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця, вчинені під час виконання ухвалених в адміністративній справі судових рішень, а також виконавчих документів, виданих іншими, ніж суд, органами та посадовими особами, оскільки закон не встановлює для такого оскарження іншого порядку судового оскарження.

Суд першої інстанції вірно встановив, що Ю. оскаржує бездіяльність приватного виконавця виконавчого округу Івано-Франківської області у межах виконавчого провадження з примусового виконання виконавчого напису, вчиненого приватним нотаріусом, тобто скаржник у цій справі оскаржує бездіяльність приватного виконавця щодо виконання не судового рішення, а документа, виданого приватним нотаріусом.

З огляду на те, що заявник подав скаргу на дії приватного виконавця з виконання виконавчого документа, виданого іншою посадовою особою, а не судом, колегія суддів погоджується з висновками суду першої інстанції про підвідомчість спору адміністративному суду.

Разом з тим, як убачається з матеріалів справи, Ю. уже зверталася до адміністративного суду з адміністративним позовом до приватного виконавця про визнання бездіяльністю протиправною та зобов'язання до вчинення дій.

Ухвалою Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 21 грудня 2022 року у справі № 300/5240/22, яка набрала законної сили, відмовлено у відкритті провадження. Роз'яснено Ю., що розгляд позовної заяви належить до юрисдикції місцевого загального суду за місцем виконання виконавчого напису та має розглядатися в порядку цивільного судочинства.

У статті 6 Конвенції, яка в силу положень статті 9 Конституції України є частиною національного законодавства, закріплено принцип доступу до правосуддя.

Під доступом до правосуддя згідно зі стандартами ЄСПЛ розуміють здатність особи безперешкодно отримати судовий захист як доступ до незалежного і безстороннього вирішення спорів за встановленою процедурою на засадах верховенства права.

	<p>ЄСПЛ неодноразово встановлював порушення Україною Конвенції через наявність юрисдикційних конфліктів між національними судами.</p> <p>Постановлення ухвали Богородчанським районним судом від 29 грудня 2022 року про відмову у відкритті провадження у справі з посиланням на те, що зазначений спір підлягає розгляду за правилами адміністративного судочинства, за наявності ухвали Івано-Франківського окружного адміністративного суду від 21 грудня 2022 року про відмову у відкритті провадження у справі провадження у справі № 330/5240/22, поставило під загрозу сутність гарантованого Конвенцією права заявника на доступ до суду та на ефективний засіб юридичного захисту.</p> <p>З огляду на існування юрисдикційного конфлікту та імперативний припис частини п'ятої статті 170 КАС України, апеляційний суд вважає, що ця справа має бути розглянута за правилами цивільного судочинства виключно і лише тому, що заявнику має бути забезпечено доступ до правосуддя, що включає і розгляд скарги по суті, навіть в іншому, ніж це передбачено законом судочинстві, оскільки перешкоди до розгляду у порядку адміністративного судочинства виникли у зв'язку з процесуальною діяльністю суду.</p>
Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Галицький районний суд
Категорія справи	Ухвала суду про забезпечення позову
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 341/1482/22 https://reestr.court.gov.ua/Review/109197380</p> <p>Задовольняючи заяву про забезпечення позову шляхом зобов'язання відділу державної реєстрації за місцезнаходженням відповідача, виконавчого комітету Бурштинської міської ради, що здійснює реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, юридичних осіб та фізичних осіб підприємців і громадських формувань, внести відомості про заборону вчиняти реєстраційні дії ТзОВ «СТИЛЬ» на підставі свідoctв про право на спадщину за законом, суд першої інстанції виходив з положень ст.ст.149-153 ЦПК України, встановивши, що між сторонами існує спір щодо нерухомого майна, тому вжиття такого заходу як забезпечення позову є доцільним і необхідним до ухвалення рішення у даній цивільній справі з метою забезпечення недопущення небезпеки заподіяння шкоди правам та інтересам сторін та може утруднити або зробити неможливим виконання рішення суду.</p> <p>З таким висновком апеляційний суд не погоджується з огляду на таке.</p> <p>Відповідно до частини другої статті 149 ЦПК України забезпечення позову допускається як до пред'явлення позову, так і на будь-якій стадії розгляду справи, якщо</p>

невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист, або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду.

Метою забезпечення позову є вжиття судом, у провадженні якого знаходиться справа, заходів щодо охорони матеріально-правових інтересів позивача від можливих недобросовісних дій із боку відповідача з тим, щоб забезпечити позивачу реальне та ефективне виконання судового рішення, якщо воно буде прийняте на користь позивача, в тому числі задля попередження потенційних труднощів у подальшому виконанні такого рішення.

Адекватність заходу забезпечення позову, що застосовується судом, визначається його відповідністю вимогам, на забезпечення яких він вживається. Оцінка такої відповідності здійснюється судом, зокрема, з урахуванням співвідношення права (інтересу), про захист яких просить заявник, з вартістю майна, на яке вимагається накладення арешту.

Вирішуючи питання про забезпечення позову, суд повинен співвідносити негативні наслідки від вжиття заходів забезпечення позову з тими негативними наслідками, які можуть настати внаслідок невжиття цих заходів. Необхідність застосування заходів забезпечення впливає з фактичних обставин справи, які свідчать про наявність підстав вважати, що незастосування цього заходу призведе до утруднення чи унеможливлення виконання рішення суду в разі задоволення позову.

Встановлено, що засновник ТОВ «Стиль», що володів 70% статутного капіталу товариства, помер 03 січня 2020 року. Після його смерті відкрилась спадщина.

З урахуванням наведеного, суд вважає, що такий вид забезпечення позову як заборона вчинення реєстраційних дій на підставі оспорюваних свідоцтв про право на спадщину за законом є неспівмірним і не відповідає заявленим позовним вимогам та може перешкоджати діяльності господарського товариства. Забезпечення позову по суті - це обмеження суб'єктивних прав, свобод та інтересів відповідача або пов'язаних із ним інших осіб в інтересах забезпечення реалізації в майбутньому актів правосуддя і задоволених вимог позивача (заявника).

Також, в заяві про забезпечення позову позивачем не наведено переконливих доказів того, що невжиття заходів забезпечення позову може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист або поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся до суду.

З метою ефективного забезпечення балансу інтересів сторін по справі, враховуючи предмет позову та характер спірних правовідносин, обраний вид забезпечення позову,

	<p>не є співмірним із заявленими позовними вимогами, що в силу положень ст. ст. 149-153 ЦПК України свідчить про необґрунтованість поданої заяви про забезпечення позову.</p> <p>Тому висновок суду першої інстанції про наявність підстав для забезпечення позову у виді зобов'язання внести відомості про заборону вчиняти реєстраційні дії щодо ТОВ «Стиль» є помилковим та суперечить вимогам закону.</p> <p>Безпідставними є посилання апелянта на намір відповідача вчинити дії щодо ухилення від виконання рішення суду по даній справі на підставі оскаржуваних свідоцтв про право на спадщину, оскільки такі доводи апелянта ґрунтуються лише на його припущеннях та не встановлюють реальну небезпеку, за якої невжиття заходів забезпечення позову може призвести до утруднення, або навіть неможливості у майбутньому виконати рішення суду.</p> <p>З огляду на викладене, суд приходять до висновку про відсутність належних правових підстав для задоволення заяви про забезпечення позову, а відтак, оскаржувана ухвала підлягає скасуванню з прийняттям нового рішення про відмову у задоволенні заяви про застосування заходів забезпечення позову.</p>
Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Коломийський міськрайонний суд
Категорія справи	Ухвала про призначення експертизи
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 346/4014/21 https://reestr.court.gov.ua/Review/109349916</p> <p>Постановляючи ухвалу про призначення судової молекулярно-генетичної експертизи суд першої інстанції виходив з того, предметом доказування в справі є наявність кровного споріднення між померлим Б. та неповнолітньою дитиною М., 2016 року народження. На сьогодні ДНК – тест є єдиним науковим методом точного встановлення батьківства стосовно конкретної дитини. А тому суд вважав, що для отримання доказів наявності такого споріднення необхідно призначити судову молекулярно-генетичну експертизу та для забезпечення її проведення провести ексгумацію трупа.</p> <p>Проте, повністю погодитись із такими висновками суду колегія суддів не може.</p> <p>Відповідно до частини першої статті 103 ЦПК України, суд призначає експертизу у справі за сукупності таких умов: 1) для з'ясування обставин, що мають значення для справи, необхідні спеціальні знання у сфері іншій, ніж право, без яких встановити необхідні обставини неможливо; 2) сторонами (стороною) не надані відповідні висновки експертів із цих самих питань або висновки експертів викликають сумніви щодо їх правильності.</p> <p>Згідно з частинами першою та другою статті 128 СК України за відсутності заяви, право на подання якої</p>

	<p>встановлено статтею 126 цього Кодексу, батьківство щодо дитини може бути визнане за рішенням суду. Підставою для визнання батьківства є будь-які відомості, що засвідчують походження дитини від певної особи, зібрані відповідно до Цивільного процесуального кодексу України</p> <p>Для встановлення батьківства правове значення мають фактичні дані, які підтверджують спільне проживання матері і батька дитини, ведення ними спільного господарства до народження дитини або спільне її виховання чи утримання, а також докази, що підтверджують визнання особою батьківства.</p> <p>Підставою для категоричного висновку для визнання батьківства в судовому порядку може бути лише висновок судово-медичної (молекулярно-генетичної) експертизи.</p> <p>Крім того, у випадках ексгумації трупів, на думку ЄСПЛ (рішення у справі «Сольська і Рибицька проти Польщі», заява № 30491/17), необхідно відшукувати механізми поєднання публічних інтересів держави з правами близьких і родичів. Право на повагу до приватного й сімейного життя, поширюється й на випадки залишення в спокої тіла людини, яка померла.</p> <p>Матеріалами справи підтверджується, що відповідачка категорично заперечує проти ексгумації трупа свого сина, посилаючись на морально-етичні та релігійні норми. Водночас не заперечує про можливість проведення генетичного дослідження щодо родинного споріднення між нею, як бабусею, та дитиною М.</p> <p>Проте, суд першої інстанції при призначенні експертизи не вирішував питання щодо можливості проведення молекулярно-генетичної експертизи при наявності біологічних vzірців бабусі та онуки. А також не встановлювалось чи не зберігся інший біологічний матеріал померлого Б., на підставі яких можна було б провести молекулярно-генетичну експертизу.</p> <p>А отже дійшов передчасного висновку про призначення судової молекулярно-генетичної експертизи з проведенням ексгумації трупа.</p>
Суд, рішення якого змінено чи скасовано	Івано-Франківський міський суд
Категорія справи	Ухвала про повернення позовної заяви позивачеві
Посилання на судові рішення та причини скасування	<p>Справа № 344/8149/22 https://reyestr.court.gov.ua/Review/108817603</p> <p>Визнаючи скаргу неподаною та повертаючи її скаржнику, суд першої інстанції виходив з того, що заявником належним чином не усунуто недоліки скарги вказані в ухвалі Івано-Франківського міського суду від 31.10.2022 в частині обґрунтування викладених у скарзі</p>

своїх вимог, не викладено обставини, якими заявник обґрунтовує свої вимоги із зазначенням доказів, що підтверджують вказані обставини; заявником до скарги на дії державного виконавця не додано жодного письмового доказу завіреного належним чином, не обґрунтовано пропущення строку подання скарги.

Відповідно до статті 447 ЦПК України сторони виконавчого провадження мають право звернутися до суду із скаргою, якщо вважають, що рішенням, дією або бездіяльністю державного виконавця чи іншої посадової особи органу державної виконавчої служби або приватного виконавця під час виконання судового рішення, ухваленого відповідно до цього Кодексу, порушено їхні права чи свободи.

Повертаючи скаргу Л, судом першої інстанції не враховано те, що за змістом ст.ст. 13, 175 ЦПК України позивач на власний розсуд обґрунтовує свої вимоги з викладом відповідних обставин та зазначенням доказів, що підтверджують такі обставини.

Питання щодо якості такого викладу (підставність, чіткість, обґрунтованість, доведеність), оцінка таким обставинам, а також наявності чи відсутності порушення прав заявника судом не може вирішуватись на стадії відкриття провадження у справі чи вирішення питання про прийняття заяви.

У випадку встановлення судом невідповідності зазначених у позовній заяві (заяві, скарзі) обставин чи доказів на підтвердження позовних вимог, неточності формулювань позовних вимог, їх неузгодження із способами захисту порушеного права, недоведеності підстав позову за кожною вимогою, то це не перешкоджає розгляду справи, оскільки може бути підставою для відмови в задоволенні позову (заяви) по суті, а не для визнання позовної заяви неподаною та її повернення.

Крім того, суд першої інстанції під час розгляду не позбавлений права з'ясувати усі необхідні обставини у справі, в тому числі щодо поданих чи не поданих тих чи інших доказів.

Суд першої інстанції не звернув уваги на те, що заявник звертаючись із скаргою у серпні 2022 року до скарги додав копію повідомлення про повернення виконавчого документу стягувачу без прийняття до виконання, яка завірена ним особисто.

Питання щодо обґрунтованості причин пропуску строку не може вирішуватись на стадії відкриття провадження у справі чи вирішення питання про прийняття заяви, оскільки причини пропуску строку та їх поважність розглядаються судом під час розгляду скарги у судовому засіданні, а не під час вирішення питання про прийняття скарги.

Апеляційний суд вважає, що повернення позовної заяви із підстав, наведених судом першої інстанції, є формальним та сумнівним з точки зору дотримання права

позивача на доступ до правосуддя, проголошеного ст. 55 Конституції України та ст.6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Аналізуючи фактичні обставини справи, вимоги процесуального права, колегія суддів вважає, що підстави для повернення скарги були відсутні, доводи апеляційної скарги є обґрунтованими, суд першої інстанції дійшов помилкового висновку про повернення заявнику скарги з підстав, передбачених ст.185 ЦПК України.